

USNESENÍ

Krajský soud v Brně rozhodl ve veřejném zasedání konaném dne 21. ledna 2020 v trestní věci odsouzeného **J.M.**, narozeného XXXXX v XXXXX, trvale bytem XXXXX, XXXXX, t. č. ve výkonu trestu odnětí svobody ve Věznici XXXXX,

takto:

Podle § 283 písm. d) trestního řádu, za použití § 278 odst. 1 trestního řádu, **se zamítá** návrh odsouzeného J.M., narozeného XXXXX, na povolení obnovy řízení proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 2. 8. 2017, č. j. 48T 2/2017-5380, ve spojení s usnesením Vrchního soudu v Olomouci ze dne 13. 12. 2017 č. j. 3To 148/2017-5676.

Odůvodnění:

1. Rozsudkem Krajského soudu v Brně ze dne 2. 8. 2017, č. j. 48T 2/2017-5380, ve spojení s usnesením Vrchního soudu v Olomouci ze dne 13. 12. 2017 č. j. 3To 148/2017-5676, byl odsouzený J.M. uznán vinným zločinem nedovolené výroby a jiného nakládání s omamnými a psychotropními látkami a s jedy podle § 283 odst. 1, 2 písm. a), d), odst. 3 písm. b), c) trestního zákoníku, za což mu byl uložen trest odnětí svobody v trvání devíti let, pro jehož výkon byl zařazen do věznice se zvýšenou ostrahou. Usnesením Nejvyššího soudu ze dne 18. 12. 2018 č. j. 11Tdo 605/2018-133 bylo dovolání odsouzeného odmítnuto.
2. Dne 20. 9. 2019 byl Krajskému soudu v Brně doručen návrh odsouzeného na povolení obnovy řízení, který byl doplněn znaleckým posudkem z oboru zdravotnictví – odvětví psychiatrie – specializace klinická a dětská psychologie Mgr. Ing. Ivany Holubcové. Odsouzený ve svém návrhu poukázal na odlišné závěry stran psychiatrického stavu odsouzeného v době údajného páčání trestné činnosti. Odsouzený uvedl, že nově vyhotovený posudek může být v případě povolení obnovy řízení dostatečným podkladem pro to, aby soud rozhodl tak, že minimálně od uložení trestu upustí.
3. Při veřejném zasedání **odsouzený J.M.** doplnil, že v současné době bere řadu léků, a to jednak na své nevyléčitelné krevní onemocnění, a jednak na psychický stav. Na psychiku užívá Quetiapin, Mirtazapin, Lyriku, Neurol, jsou to antidepresiva a léky na spaní. V současné době je hospitalizován na vězeňské psychiatrii, po dobu výkonu trestu je to již počtvrté, ve výkonu to špatně zvládá. Snažil se o vypracování znaleckého posudku po celou dobu hlavního líčení, ale nepodařilo se mu sehnat příslušného znalce. Oslovili s obhájcem minimálně desítku znalců, než se jim podařilo získat znalkyni, která byla ochotna vypracovat znalecký posudek. Na doplnění psychiatrického posudku si proto vybrali psycholožku.

4. Mgr. Ing. Ivana Holubcová, znalkyně z oboru zdravotnictví, odvětví psychiatrie – specializace klinická psychologie a dětská klinická psychologie uvedla, že podklady pro vypracování znaleckého posudku jí poskytl odsouzený M. Dále provedla jeho zkoumání ve Věznici XXXXX po dobu asi šesti hodin, vždy po dvou dnech. Vycházela z psychiatrických posudků, tak ze svého vlastního zkoumání. Na základě toho dospěla k závěru, že odsouzený M. velice pravděpodobně trpí poruchou autistického spektra – Aspergerovým syndromem. V tomto ohledu by měla být pak znovu posouzena jeho trestná činnost. Slovo „pravděpodobně“ použila proto, že se necítí na to, aby její názor byl 100%, může být někým vyvrácen. Porucha autistického spektra se diagnostikuje v dětském věku, pokud není diagnostikována v dětském věku, tak u dospělého se těžko odlišuje od poruchy osobnosti, často je zaměňována. U odsouzeného je zřejmé, že se jednalo o dítě, které nemělo žádné vztahy s blízkými osobami, jen s babičkou z otcovy strany, která byla spíše direktivní, ochránářská; nikdo se s ním nemazlil, je výrazná psychopatologie i v rodičovských postavách, zejména v osobnosti matky odsouzeného. Odsouzený byl v době školní docházky šikanován, této šikaně se podrobil tak, že ji neřešil, pak až po něm chtěla jeho matka, aby to nějak řešil, on nechtěl, vznikly z toho spíše úzkostné stavy. Odsouzený o sobě mluvil jako o neobratném člověku, kterému nešlo ani malování, ani ruční práce, což také patří do toho syndromu poruchy autistického spektra. U odsouzeného je IQ v pásmu nadprůměru co se týká slovní produkce, ale úroveň neslovní produkce je snížena nejméně o 25 bodů inteligenčního skóre, i toto svědčí pro vysoce pravděpodobný výskyt té pervazivní vývojové poruchy. Dále k dotazu doplnila, že znalkyně MUDr. Holanová se ve svém znaleckém posudku, který vypracovala již v přípravném řízení, vůbec nezabývala těmi dřívějšími fakty, které byly uvedeny v ostatních znaleckých posudcích. Že třeba odsouzený ochotně věnoval všechny finanční prostředky třeba úplně cizím osobám, podléhal jim, očekával od nich rady – taková diagnóza závislé poruchy osobnosti, tím se MUDr. Holanová vůbec nezabývala. Ona zmiňovala poruchy chování odsouzeného, ale zmiňuje to jako neochotu odsouzeného poučit se ze svých chyb, neochotu se změnit. Ona sama by na základě poruchy Aspergerův syndrom tyto věci označila jako nemožnost reagovat jiným způsobem, protože nositelé té diagnózy nejsou napravitelní, musí být vedeni a pod neustálým dohledem. Pokud se týká diagnostiky, mají jako psychologové jiné metody, mohou citlivěji pervazivní vývojové poruchy rozpoznat, často jsou ti první, kteří dávají svou zprávu psychiatrovi. Psychologové odhadují míru postižení. U dospělých se tyto poruchy většinou nedagnostikují. Ve svém posudku uvedla, že odsouzený trpí schizoidními a závislými rysy, to je porucha osobnosti, není to schizofrenie, která bývá často zaměňována v dospělosti za původní Aspergerův syndrom, tj. vyhýbání se sociálnímu kontaktu, zvláštní přístup k realitě, zvláštní koníčky, velice zvláštní způsob života. U pana odsouzeného to byl takový sklon k horečnatému nakupování, který byl potom nějak korigován opatrovnickým zásahem. Dále doplnila, že odsouzený se spoluobviněného P.M. stále bojí, byť to u soudu odmítal, ale to řekl, že se ho stále bál. Svůj styl chování odsouzený uplatňuje i nadále, tzn. strádá peníze, aby podplatil spoluvězně, aby ho nechali žít, kupuje jim různé pamlsky, cigarety. Odsouzený je schopen do určité míry jednat účelově a pozměňovat svoje výpovědi, ale nikdy to nebylo tak, že by mu to bylo ku prospěchu, to je takový soubor problémů, kterými trpí, to znamená nedostatek empatie, nedostatek chápání norem, kterými se tato společnost řídí. Odsouzený u soudu tvrdil, že se domníval, že svým jednáním pomáhá lidem odstranit abstinenční příznaky, to by řeklo tak desetileté dítě, on to řekl zcela vážně jako člověk s IQ 128, a to je doklad jeho neschopnosti posoudit argumenty. Ve vztahu k trestné činnosti, pro kterou byl odsouzený odsouzen, uvedla, že odsouzený byl schopen se potkávat s lidmi, ale bylo to formální krátkodobá setkání, byl schopen jako robot plnit úkoly. Odsouzený již na první pohled není v pořádku, co se týká schopnosti navazovat styky a komunikovat. Odsouzený není schopen se nějakým způsobem „lísat“, snažit se vzbudit příznivý haló efekt, což by se dalo očekávat u poruch osobnosti. Je toho názoru, že odsouzený spoluobviněného M. velice obdivoval jako osobu, která si dokáže získat lidi, a už jen ta

Shodu s prvopisem potvrzuje Dana Žemlová.

skutečnost, že taková osoba jej o něco žádá, mohla být pro něj motivační. On ho měl jako takový svůj nedostupný vzor v některém ohledu. A to vychází z tvrzení odsouzeného, to se nedá jiným způsobem zjistit. Pokud se týká časového odstupu mezi znaleckým posudkem MUDr. Holanové a jejím znaleckým posudkem uvedla, že časové hledisko do diagnózy Aspergerův syndrom si nijak neprojeví, do diagnózy poruchy osobnosti také nijak.

5. Soud k důkazu provedl podstatný obsah spisu Krajského soudu v Brně vedeného pod sp. zn. 48T 2/2017, především pak znalecký posudek MUDr. Marty Holanové, znalkyně z oboru zdravotnictví, odvětví psychiatrie, včetně protokolu o její výpovědi v hlavním líčení dne 29. 6. 2017. Ze znaleckého posudku výše jmenované znalkyně se podává, že odsouzený J.M. netrpí duševní poruchou, která by byla forenzně významná. Trpí smíšenou poruchou osobnosti, která je dissociální, sociálně maladaptivní, vyhýbavá, astenická, hypochondrická a pitiatická. Odsouzený má sklon k abusu hypnotik a benzodiazepinů, není však na nich závislý. Trpí poruchou sexuální preference – efebofilii, tato však s projednávanou trestnou činností nesouvisí. Dle názoru znalkyně odsouzený v době páchaní projednávané trestné činnosti mohl rozpoznat nebezpečnost svého jednání a své jednání mohl ovládat. Při trestném jednání vystupoval samostatně a využíval svých znalostí a zkušeností z doby, kdy pracoval jako farmaceut. U hlavního líčení pak znalkyně doplnila, že pátrala po tom, proč byl odsouzený omezen ve způsobilosti k některým právním úkonům, kdy zjistila, že tento podnět vzešel od sociální pracovnice, neboť se odsouzený choval ne logicky, hlavně ale neodpovědně v rámci hospodaření s penězi. Toto však nemělo žádný vliv na závěry jejího posudku. Omezení právní způsobilosti odsouzeného je součástí problematiky jeho osobnosti, nikoli nějaké nemoci. Motiv páchaní trestné činnosti odsouzeným vyplývá z jeho osobnostní struktury. Jeho motivem bylo získat peníze, a to jak to činil, je vidět na přístupu k řešení této situace, nejedná se však o patologickou motivaci. Motivace, aby byla forenzně významná, by musela vycházet z nějakých patologických motivů a ty u odsouzeného nebyly. Zjištěné motivy jsou motivy zřejmé, logické, ale nejednalo se o činnost, která by vyplývala z nějaké závažné duševní nemoci, která by měla vliv na to, že ten člověk neví, co dělá, nebo že se neovládá, nebo se sniženě ovládá. Odsouzený jednal opakovaně, cíleně, jednal po domluvě, měl opakované zkušenosti. Závěrem pak znalkyně doplnila, že odsouzený není osoba, která by se dala lehce zneužívat, dokázal se vždy prosadit, dokázal prosadit své zájmy i navzdory radě lékařů nebo matky. Dále byly k důkazu provedeny meritorní rozhodnutí ve věci odsouzeného, tj. rozsudek Krajského soudu v Brně, usnesení Vrchního soudu v Olomouci, jakož i usnesení Nejvyššího soudu, která jsou citována shora. Z rejstříku trestů odsouzeného pak bylo zjištěno, že tento byl trestán jedenkrát, a to pro trestnou činnost projednávanou v tomto trestním řízení.
6. K návrhu státního zástupce Krajského státního zastupitelství v Brně pak bylo k důkazu provedeno i odůvodnění odvolání odsouzeného (č.l. 5538, 5598), z něhož se podává, že odsouzený brojil toliko proti výroku o trestu. Dle doslovného znění: „*Poměry pachatele, u kterých obžalovaný spatřuje takový význam, že by byly schopny naplnit podmínky pro mimořádné snížení trestu odnětí svobody, je zejména jeho zdravotní stav, který je osvědčen ve znaleckém posudku MUDr. Pavla Navrátila. V rámci tohoto zdravotního stavu posudku je i do jisté míry zřejmé, proč obžalovaný páchal svou činností a byť zdravotní stav nemá zásadní vliv na jeho rozpoznávací a volní schopnosti, rozhodně ovlivňuje jeho motiv, pohnutky, cíle, kdy obžalovaný se do jisté míry a v určitých situacích stává nástrojem a prostředkem k páčání trestné činnosti.*“ (bod VI. podaného odvolání).
7. Podle § 278 odst. 1 trestního řádu se obnova řízení, které skončilo pravomocným rozsudkem nebo trestním příkazem, povolá, vyjdou-li najevo skutečnosti nebo důkazy soudu dříve neznámé, které by mohly samy o sobě nebo ve spojení se skutečnostmi a důkazy známými už dříve odůvodnit jiné rozhodnutí o vině nebo o přiznaném nároku

Shodu s prvopisem potvrzuje Dana Žemlová.

poškozeného na náhradu škody nebo nemajetkové újmy v penězích nebo na vydání bezdůvodného obohacení, anebo vzhledem k nimž by původně uložený trest byl ve zřejmém nepoměru k povaze a závažnosti trestného činu nebo k poměrům pachatele nebo uložený druh trestu by byl ve zřejmém rozporu s účelem trestu. Obnova řízení, které skončilo pravomocným rozsudkem, jímž bylo rozhodnuto o podmíněném upuštění od potrestání s dohledem, se povolí, a to i dříve, než nastaly skutečnosti uvedené v § 48 odst. 6 a 7 trestního zákoníku, také tehdy, vyjdou-li najevo skutečnosti nebo důkazy soudu dříve neznámé, které by mohly samy o sobě nebo ve spojení se skutečnostmi a důkazy známými už dříve odůvodnit rozhodnutí o trestu.

8. Podle § 283 trestního řádu soud návrh na povolení obnovy zamítne, a) byl-li podán osobou neoprávněnou, b) směřuje-li jen proti rozhodnutí nebo výroku, stran něhož obnova není přípustná, c) je-li obnova vyloučena podle § 279, nebo d) neshledá-li důvody obnovy podle § 278.
9. Po pečlivém vyhodnocení všech okolností majících v potřebném rozsahu význam pro rozhodnutí ve věci soud dospěl k následujícím závěrům.
10. Argumentace prezentovaná odsouzeným v průběhu řízení o návrhu na povolení obnovy řízení před nalézacím soudem a podložená vypracovaným posudkem znalkyně Mgr. Ing. Ivanou Holubcovou je založena na polemice se závěry posudku vypracovaným v této trestní věci znalkyní MUDr. Martou Holanovou. K tomu soud konstatuje, že dle ustálené judikatury není účelem řízení o návrhu na povolení obnovy přezkoumávání zákonnosti, popř. odůvodněnosti původního rozhodnutí, ani posuzování viny odsouzeného. Podstatou takového řízení je posouzení nezbytnosti odstranit možné nedostatky pravomocného rozhodnutí dané zejména neznalostí určitých skutečností v původním řízení (srov. např. nález Ústavního soudu sp. zn. III. ÚS 608/10). Není možné opomíjet, že jedním ze základních prvků právního státu je princip právní jistoty, který vyžaduje, aby konečná (rozuměj pravomocná) soudní rozhodnutí nebyla zpochybňována, kdy žádá ze stran skončeného řízení není oprávněna žádat jeho znovuotevření toliko za účelem opětovného projednání a nového rozhodnutí ve věci. Výjimka z uvedeného principu právní jistoty je ospravedlněna pouze tehdy, jeví-li se jako nezbytná v důsledku podstatných a přesvědčivých okolností pro odlišné posouzení věci.
11. Pro rozhodování o povolení obnovy řízení jsou významné takové skutečnosti nebo důkazní prostředky, kterými jsou zpochybňovány usvědčující důkazy provedené v původním řízení. Hodnocení předložených důkazů nemá přesahovat rámec zjištění, zda je pravděpodobné, že tvrzená skutečnost či nový důkaz sám, anebo ve spojení s již provedeným dokazováním, by mohl přivodit změnu rozhodnutí. Skrze uvedené hodnocení je třeba dosáhnout určitého stupně pravděpodobnosti či důvodný předpoklad pro očekávání, že změna rozhodnutí je možná. Meritem veřejného zasedání o povolení návrhu na obnovu řízení je zkoumání spočívající v porovnání důkazů dosud provedených a dosavadních skutkových zjištění s důkazním významem nových skutečností, resp. nových důkazů. Pokud by výsledkem takového zkoumání byl závěr, že vzhledem k vysokému stupni pravděpodobnosti (nemusí jít o absolutní jistotu) by na základě nových skutečností a důkazů mohlo dojít ke změně původního rozhodnutí ve prospěch či neprospěch odsouzeného, je na místě rozhodnout o povolení obnovy řízení.
12. Vzhledem k výše uvedenému soud přistoupil k hodnocení důkazních návrhů předložených odsouzeným. Ze shora citovaných rozhodnutí, především však z odůvodnění rozsudku učiněným ve věci odsouzeného Krajským soudem v Brně, vyplývá, že se soud nalézací jednoznačně a logicky vypořádal s námitkami odsouzeného ve vztahu k závěrům učiněným znalkyně MUDr. Martou Holanovou, a to i ve vztahu k předloženému znaleckému posudku MUDr. Petra Navrátila, jakož i

Shodu s prvopisem potvrzuje Dana Žemlová.

odůvodnil zamítnutí návrhu obhajoby na vypracování dalšího znaleckého posudku z oboru zdravotnictví – odvětví psychologie (str. 73 citovaného rozsudku). Nálezací soud také jednoznačně odmítl tvrzení obhajoby o závislosti odsouzeného na spoluobviněném P.M. (str. 84 citovaného rozsudku). Závěry nálezacího soudu nikdy nebyly zpochybněny ani soudem odvolacím, ani soudem dovolacím. Byť odvolání odsouzeného směřovalo toliko do výroku o trestu, odvolací soud se rovněž v odůvodnění svého (shora citovaného) usnesení zabýval námitkou, že nebyl vypracován další znalecký posudek na osobu odsouzeného.

13. Se zřetelem k uvedenému pak soud v řízení o návrhu na povolení obnovy řízení zvažoval, zda důkaz předložený odsouzeným v podobě nového znaleckého posudku z oboru zdravotnictví – odvětví psychologie je jednak důkazem soudu dříve neznámým, resp. zda by tento důkaz byl způsobilý sám o sobě, nebo ve spojení se skutečnostmi a důkazy dříve známými, odůvodnit jiný než původní závěr rozhodnutí. Soud v tomto ohledu musí konstatovat, že závěry znalkyně Mgr. Ing. Holubcové neshledal přesvědčivými, když ani sama znalkyně nebyla schopna jednoznačně uvést, zda jednoznačně (nikoli pravděpodobně) odsouzený trpí poruchou autistického spektra (Aspergerův syndrom) a proč tato porucha, která bývá diagnostikována v dětském věku, nebyla u odsouzeného dosud diagnostikována, byť odsouzený během svého života byl několikrát vyšetřován i hospitalizován v psychiatrických zařízeních. Znalkyně rovněž ne zcela jednoznačně popsala, jak by případně tato porucha mohla mít vliv na páčání trestné činnosti odsouzeným, když pouze opakovala skutečnosti zjištěné z korespondence či hovoru s odsouzeným, a to, že se bojí (a bál) spoluobviněného M. a trestnou činnost páchal z důvodu své závislosti na jmenovaném spoluobviněném. Soud v tomto ohledu shledal, že ač je předložený znalecký posudek znalkyně Mgr. Ing. Holubcové důkazem dříve soudu neznámým (neboť byl samozřejmě vypracován až po právní moci rozhodnutí), nejsou závěry znalkyně učiněné v tomto znaleckém posudku a doplněné při veřejném zasedání ani takového rázu, že by mohly vnést, byť sebemenší pochybnost, o správnosti závěrů učiněných znalkyní MUDr. Martou Holanovou v řízení před nálezacím soudem.
14. K výše uvedenému soud dále doplňuje, že ačkoliv se zabýval materiálním obsahem předloženého důkazu v podobě nového znaleckého posudku, je toho názoru, že předložený nový důkaz v podobě shora označeného znaleckého posudku nemůže ani obstát jako důkaz přípustný ve smyslu ustanovení § 116 trestního řádu. Z tohoto ustanovení se podává, že je-li potřeba vyšetřit duševní stav obviněného, je třeba přibrat znalce z oboru zdravotnictví, odvětví psychiatrie, kdy takovým znalcem se rozumí lékař se specializací v oboru psychiatrie (srov. R 41/1976, R 2/1982). Tento kvalifikační předpoklad však znalkyně Mgr. Ing. Ivana Holubcová nespĺňuje. Z tohoto důvodu soud považuje předložený znalecký posudek za formálně nezpůsobilý ke zpochybnění závěrů učiněných znalkyní MUDr. Martou Holanovou coby řádně přibranou lékařkou – psychiatrickou k posouzení duševního stavu obviněného.
15. Z konstatovaných skutečností je proto patrné, že odsouzený v řízení o návrhu na povolení obnovy řízení neuvedl žádnou skutečnost soudu dříve neznámou, která by mohla sama o sobě či ve spojení s již známými skutečnostmi a důkazy mít za následek postup soudu v souladu s § 278 odst. 1 trestního řádu. Soud proto podle § 283 písm. d) trestního řádu rozhodl způsobem uvedeným shora.

Poučení:

Proti tomuto usnesení lze podat stížnost do tří dnů ode dne oznámení k Vrchnímu soudu v Olomouci, prostřednictvím Krajského soudu v Brně.

Shodu s prvopisem potvrzuje Dana Žemlová.

Brno 21. ledna 2020

JUDr. Dita Řepková v. r.
předsedkyně senátu

Shodu s prvopisem potvrzuje Dana Žemlová.